

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Horvay János*

Cím: *Buda*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

3n
(Hely)

1926. 10. 31.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy *308*

Hely

Idő *"1926"*

Személy

Buda.

Irtta Horvay János.

Itt élek már egy emberöltő óta; a sors változó szeszélyeit, jó és rossz adományait itt fogadom évtizedek óta keresztényi, türelmes megnyugvással, — legszebb s leg-szomorubb emlékeim e helyhez fűződnek. Csak igaz érzésemnek adok kifejezést, midőn azt mondom, hogy mindenkor áhitattal írom le e szót: Buda. Buda nekem az, ami az olaszoknak Nápoly s miként Nápolyról mondják, úgy mondom én Budáról: Budát meglátni s azután meghalni! — Kéves ilyen helye van a földtekének...

Te sinna kiejtésű, egyszerű négy betű! Mennyi vér folyt érted, mennyi szenvedés és sóhaj fűződik hozzád!... Török s németverő hősöknek, hazájukért halált szenvedett véranaknak vérével sokszorosán áztatott minden köved! Neved végigvonul az egész magyar történelmen. Ragyogó, dicső napokat láttál sokat s fényed Mátyás király idejében ugyszólván páratlan volt, de kivetted bőven részedet a gyász és siralom napjaiból is!... Dózsa György seregei fel-dulnak, Szolimán felgyújt... majd 1848... — Martinovics, Hajnóczy és társai a Vérmezőn lehelték ki lelküket, a Szent György-téren Hunyadi László vére folyt el... De hagyjuk! Kötetekre menő a Te történelmed s az én tulajdonképpeni célom nem történelmi elmefuttatás...

Most, hogy a legilletékesebb külföldi ide-

genforgalmi szakértők, a szállósok, itt jártak, aktuálisnak tartom, hogy évtizedek során tett megfigyeléseimet, észrevételeimet papírra vessem s ha csak egy — de a köz-nek hasznot hozó — ideám is megvalósul, — akkor elértem célomat.

Mint budai lakos, annyira egoista vagyok, hogy ha tőlem függne, újra kettéválasztanám e két várost. Maradjunk külön város: Buda. Nem volt ez a frigy soha olyan, amelyen becsületes házastársaknál lenni szokott! Az élni vágyó, kikapós Pest mindig megcsalta az érzelmeiben romlatlanabb Budát. Aki Budán él, a budai hegyek tiszta levegőjét szivja, nem nagyon kívánczik az Pestre vissza; mások ott az erkölcsök, más ott a lélek, más levegő... Átalakul az ember, ha a pesti légkörből Budára kerül. — S úgy látom, hogy Pest és Buda aligha fognak valaha egy gondolatban egye-sülni!...

Több ízben irtam már Budáról. Így Károly király koronázása alkalmából azt javasoltam, hogy a koronázási dombot — melyet az ország valamennyi megyéjének földjéből hordtak össze — hagyják meg örök időkre. Mily nagyszerű volna ez ma, midőn a reánk kényszerített igazságtalan béke megcsontította ősi hazánkat! Ide zarándokolhatnánk, itt gyűjthetnénk erőt a jövő nagy küzdelmeihez s itt kiálthatnók a világ négy tája felé: „Nem, nem, soha!” S ha ez ma már ily formában nem lehet-séges, — legalább egy szimbolikus emlék-

művel kellene e helyet megjelölni, mely hivatva volna úgy a mostani, mint a jövő nemzedékben a területi egység s Nagy-Magyarország fenséges gondolatát mindenkor ébren tartani.

Itt van a gyönyörű Gellérthegy! Épüljön fel rajta végre egy Pantheon, ahol méltó pihenőhelyet találjon minden hazájáért vértelt és szenvedett hős magyar! Magát a hegyet pedig lássuk már el végre síklóval. Itt a legfőbb ideje, hogy Tabán is felépüljön, még pedig régi, budai építkezési szel-lemben.

Gyönyörű Svábhegyünk és környékének egészséges és tiszta levegőjét még mindig rontja az ócska fogaskerekű vasut gőzma-sinájának piszkos füstje. Ez a divatját mult masina már annyi bajt és kellemetlenséget okozott, már annyiszor felmondta a szolgálót, hogy a legteljesebb mértékben meg-érett arra, hogy új és modern céljának jobban megfelelő olyan közlekedési eszköz-zel cseréltessék fel, mely nem ékteleníti el ezt a gyönyörű vidéket.

Akvinkum, Római fürdő, — mintha nem kultiváltatnának azzal a gonddal s figye-lemmel, melyet ezek a történelmileg nagy fontosságú s nagyjelentőségű helyek egye-nesen megkövetelnek. Ezt — a kontinensen egyedül álló — látványosságot még ismer-tebbé s még hozzáférhetőbbé kell tenni úgy az idegeneknek, mint a magyarnak!

Van-e megragadóbb, szebb látvány, gyö-nyörűbb panoráma, mint a kilátás a vár-kertből? Már régóta foglalkoztat az a gon-

dolat, hogy egy új, nagy korzót kellene létesíteni az Albrecht-uttól fel a Várkertbe s annak tovább vezetni egy kocsiúttal le a Szarvas-térig, — hasonlóan ahhoz, mint ahogy az Rómában van a Pinción.

Elhanyagoltak a gyönyörű fekvésű budai temetők, mint: a farkasréti, meg a német-völgyi. Mert még temetők kérdésében is Pest volt mindig elsőbbségben. Ott kellett pazar fényűzést kifejtteni, ott kellett árka-dokat építeni s mindezt a budaiak rová-sára!

Kiaknázatlanok Budának természetadta szépségei és dus kincsei. Így csak az utóbbi időkben kezdik belátni, hogy a budai jó levegő fél gyógyulást jelent a betegek-re nézve s csak a legutóbbi időkben kezdik megérteni, hogy milyen nagyszerűen felel meg Buda kórházaknak. A pesti kórházak, szanatóriumok stb. szinte kikiváncsoznak Budára, hol más és megfelelőbb az egész környezet, hol jobban szeretik egymást s jobban törődnek egymás bajával az em-berek.

Itt a számos gyógyforrás! Egyesek ezer éve ismeretesek, mások már a rómaiak ide-jében megvoltak. Hiszen már majdnem a csodával határos, hogy ily aránylag kis területen 20—25 forrás van a legkülönbö-zőbb összetételekben. Mekkora erkölcsi és anyagi tőkét reprezentálnak ezek. Idegen (angol, német, tőke kezében — amellet, hogy valóságos aranybányákká váltak volna — világhirre emelkedtek volna. Mi vagy nem értjük vagy nem akarjuk Isten-